

Şehir Savaşının Karakteri ve Afrin

Zeytin Dalı adı verilen ve Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde bir PKK/PYD hattı oluşumunu engellemek üzere başlattığı Afrin Operasyonu ile şehir savaşı konusu tekrar gündeme geldi.

Şehir savaşı, ilk defa Çinli general ve askerî stratejist Sun Tzu tarafından MÖ 5. yüzyılda "en kötü yöntem şehirlere saldırmaktır" sözü ile ifade edilse de pratikte hayata geçmesi II. Dünya Savaşı sırasında olmuştur. Bununla birlikte şehirleşmenin artması ve gayrinizami unsurların kırsalda yürüttükleri mücadeleyi şehirlere taşımış olması bu harekât türünün günümüzde yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

Şehir savaşları, karakteri itibarıyla uzun sürmesi beklenen ve yüksek maliyetli savaşlardır. Önce hedefteki bölgenin temizlenmesi, ardından da tam kontrolünün ele geçirilmesi için çok sayıda asker ve askerî birime ihtiyaç vardır.

Yüksek tempolu, stresli ve şiddet oranı yüksek olan şehir savaşlarının en çok endişe uyandıran kısmı ise sivil ve asker kayıplarının fazla olması ihtimalidir.

Afrin Tepeleri ve Coğrafyada Üstünlüğü Ele Geçirmek

Şehir savaşlarında dikkat edilmesi gereken en önemli husus; çatışmanın sürdürüleceği alanın fiziki olarak iyi bir şekilde analiz edilmesidir. Bölgenin dağlık, düzlük, vadi içerisinde olması vb. coğrafi özellikleri askerî birliklerin konum alması itibarıyla önem arz etmektedir.

Bu bağlamda Afrin'in coğrafi özelliklerine baktığımızda, ilçenin klasik tip agora (meydan) merkezli büyük Suriye kentleri aksine klasik bir kırsal yerleşim özelliği taşıdığını görürüz. İlçe ismini aldığı Afrin Çayı tarafından ikiye bölünmüştür. Afrin'in batı kesimi ağırlıklı olarak kuzeybatısındaki Tavil Tepesi'nin batı alanına kurulmuştur. İlçe merkezinin doğu kanadı ise Afrin Çayı vadisine doğru uzanmaktadır.

TSK ve ÖSO grupları Afrin ilçesinin bu coğrafi özelliklerini göz önünde bulundurarak öncelikle şehir etrafındaki tepeleri ele geçirmeyi hedeflemişlerdir. TSK'nın tüm yönlerden yaklaşma tertibine göre yaklaşık 100 metrelik bir avantaj sağlayan Tavil mıntıkası, aynı zamanda kuzeydoğusunda bulunan 460 metre yükseklikteki Kara Tepe ile Afrin kent merkezine uzanan vadiyi iki yönden savunma imkânı sunmaktadır.

Bu iki hâkim nokta nedeniyle Afrin Çayı hattından gelecek bir kara harekâtının hava desteği olsa bile oldukça zorlu olacağını söylemek mümkündür. Çünkü iki yükselti de hâkim mıntıklarında sivil birer yerleşim alanı ile dikkat çekmektedir. Bu dezavantaj terör örgütünün sivil alanlar içinde görünmez hale getirdiği üyeleri ile hava harekâtına karşı hızlı doldur boşaltlar yapabilmesine olanak sağlayacaktır.

Meskûn Mahalde Çatışma ve Afrin

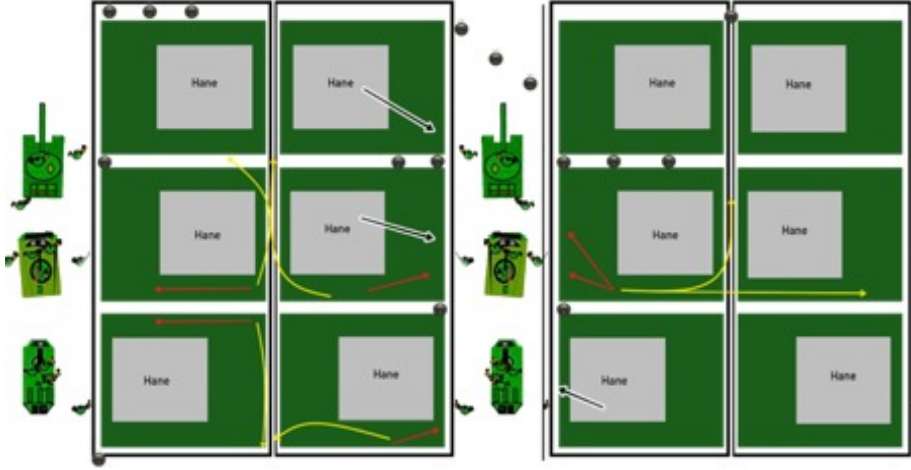
Coğrafi özelliklerin yanı sıra caddelerin ve sokaklarının konumlandırılması, darlık ve genişlikleri; kamu ve sivil hizmet binalarının konumu; sivil yerleşimlerin yoğunluğu da şehir savaşlarının en önemli bileşenlerinden biridir.

Şehrin sokaklarında gerçekleştirilecek çatışmalar, binaların konum ve yapıları nazar-ı dikkate alınarak askerî açıdan küçük timlerle yürütülmesi gereken operasyonlardır. Şehir savaşı bir nevi küçük timlerden oluşturulmuş zırhlı, piyade ve keskin nişancı birliklerini barındıran müşterek birlikler harekâtıdır.

Piyadeleri destekleyen tank gibi zırhlı araçlar, zırhlı araçları destekleyen piyadeler, bunlara destek veren keskin nişancılar ve gerektiğinde hepsine destek veren hava güçleri şehir savaşının omurgasını oluşturur.

Binaları barındıran meskûn mahal çatışmalarında düşmanı dar alanda etkisiz hale getirmek üzere ağır silahlar yerine pusuyu elverişli kılan mayınlar ve el yapımı patlayıcılar; sokaklara giren tank gibi zırhlı araçları etkisiz hale getirmek için kullanılan ve kolay taşınan RPG denilen tank savar silahlar kullanılmaktadır.

Bu açıdan Afrin'in fiziki yapısını göz önünde bulundurarak yapılacak bir değerlendirmede karşımıza çıkabilecek muhtemel durum şu şekilde olacaktır: Afrin'in batı kanadında Tavil Tepesi'ne uzanan yerleşimler geniş sokakları, blok düzeni sayesinde çatışma esnasında mekanize kabiliyeti yüksek TSK unsurlarını terör örgütü karşısında daha avantajlı konuma getiriyor. Ancak 2016 yılından bu yana Rus askerî polisi ve ülkenin doğusunda ABD'den alınan eğitim ile terör örgütü militanlarının burada küçük mobilize timlerle roketatar ve mayınlı pusular kurma ihtimali de göz önünde bulundurulması gereken noktalardan biridir.

Afrin'in batısında özellikle Tavil Tepesi civarındaki mahalleler geniş sokakları, iki üç katlı ve bahçeli evleri olan bir yapı arz etmektedir. Geniş sokaklarda tank birliği ve timlerinin kol yürüyüş düzenine karşı PKK'lı teröristler tarafından maruz kalabileceği saldırılar birbirine komşu bahçe geçişleri nedeniyle Afrin'in batı kesiminde TSK unsurlarını zorlayabilir. Zira meskûn mahal savaşlarında tanklar hareket halinde olan güçlerin açık hedefi durumundadır. Evlerin bahçelerini saklanmak için kullanma ihtimali yüksek olan PKK'lılar, tankların en savunmasız yerleri olan yan kısımlarına görünmeden çok rahat biçimde ulaşabilirler. Bu yüzden sokak aralarına girmiş tankların piyadeler tarafından korunması ve operasyonun iki birlik arasında koordineli biçimde yürütülmesi oldukça önemlidir. Bunun en güzel örneği, Rus ordusunun 31 Aralık 1994 tarihinde Çeçen şehri Grozni'ye girdiğinde yaşadığı tecrübelerdir. Rus piyadeleri ile tanklarının koordineli bir biçimde hareket etmemesi neticesinde Ruslar Çeçenlerin ani saldırısı karşısında 800 askerini, 26 tankından 20'sini, 120 zırhlı aracından 102'sini kaybetmiştir.

Tankların giremeyeceği dar sokaklarda piyadeleri bekleyen en önemli sorunların başında ise mayınlar ve el yapımı patlayıcılar ile hazırlanmış pusular gelmektedir.

Afrin'in içindeki binaların neredeyse eş yükseklikteki yapısı terör örgütünün meskûn mahal öncü birliklerine ve mekanize birliklerin kente girişlerinden sonra ciddi sorunlara neden olabilir.

Afrin merkezinde verilecek bir meskûn mahal savaşında terör örgütünün EYP ve mayınlar ile sürdüreceği savaş, kentin batı yakasındaki bitişik bahçeler nedeniyle blok bütünlüğü gösteren alanda yoğunlaşacaktır. Terör örgütü üyelerinin ana arterlerdeki hedeflere yönelik eylemleri için tankların giremeyeceği ve çeşitli şekillerde giriş-çıkışa göre tuzaklanmış dar mahaller uzman piyade kuvvetler için de zorlu olabilir.

Sonuç olarak her ne kadar şehir savaşı, doğası gereği uzun sürmesi muhtemel, yüksek maliyetli ve çok sayıda asker gücü gerektiren bir savaş olsa da Türk Silahlı Kuvvetleri, Zeytin Dalı Operasyonu'nda kısa sürede önemli başarılar elde etmiştir. Şehir kırsalına düzenlenen hava operasyonları piyadelerin önünü açmaya devam ederken, iki gün gibi kısa bir sürede PKK'nın elinde bulunan dokuz köyün ele geçirilmesi savaşın beklenenden hızlı ilerlediğini göstermektedir. Kırsalda elde edilen başarı ve PKK'nın şu ana kadar pek fazla direniş göstermemiş olması, meskûn mahalde yoğunlaşması beklenen savaşın tansiyonun yüksek olmayacağını düşündürse de gelecek günlerin neler getireceğini söylemek şu aşamada pek mümkün görünmüyor.

Kaynakça

Anthony H. Cordesman, "Iraq War Note: The True Nature of Urban Warfare", Center for Strategic and International Studies, 30 March 2003.
Asymmetric Warfare Group, "Modern Urban Operations: Lessons Learned from Urban Operations from 1980 to Present", November 2016. Tao-Hung Chang,
"The Battle of Fallujah: Lessons Learned on Military Operations on Urbanized Terrain (MOUT) in the 21st Century", Institute for Defense Analysis, 2007.
Yüzbaşı Ömer Fevzi Bey, *Osmanlı Gayri Nizami Harp Doktrini*, Haz. Ali Güneş, İstanbul 2016.

